

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Učební osnova předmětu

CIZÍ JAZYK

pro nástavbové studium

(3 – 4 hodiny týdně, tj. za dvouleté období studia 6 – 8 hodin)

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
dne 3. září 1999, čj. 27 670/99-22 s platností od 1. září 2000 počínaje 1. ročníkem

1 POJETÍ VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

1.1 Obecný cíl předmětu

Vyučování cizím jazykům v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů jednak doplňuje a prohlubuje jejich dosavadní jazykové vzdělávání, jednak představuje specifické jazykové vzdělávání vymezené studovaným oborem. Žáci jsou vedeni k rozvíjení celé řady **všeobecných kompetencí** (především z oblasti znalosti reálií a kultury zemí studovaného jazyka, sociokulturních dovedností, rozvíjení osobnosti a studijních návyků) a k rozvíjení **komunikativních kompetencí** v cizím jazyce.

Jazykové vyučování plní tedy základní cíle **všeobecně vzdělávací a výchovné** zaměřené na harmonický rozvoj osobnosti žáka, jeho morálních a charakterových hodnot čerpajících z poznání jiných kultur a specifický **komunikativní** cíl rozvíjející a prohlubující jazykové znalosti a dovednosti potřebné k dorozumění v cizím jazyce.

1.2 Výchovně-vzdělávací cíle

Všeobecné kompetence povedou k prohloubení přizpůsobivosti žáků ke změnám ve společnosti a možnosti zapojit se do mezinárodní spolupráce.

Žáci by měli

- poznat reálie země nebo zemí příslušné jazykové oblasti,
- seznámit se s kulturními hodnotami jiných národů a získat postoje vedoucí k porozumění a toleranci k nositelům jiného jazyka,
- utvářet personální a interpersonální dovednosti, pěstovat sebedůvěru, rozvíjet komunikativní dovednosti, pozitivní emocionální vlastnosti a společenské názory,
- naučit se učit, využívat získaných studijních návyků k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání, využívat nové technologie jako zdroje informací a vzdělávání.

Komunikativní kompetence

Vyučování cizím jazykům směřuje k tomu, aby žáci, v návaznosti na učivo středních odborných učilišť,

- užívali jazyk jako prostředek k dorozumění, myšlení, ke sdělování a získávání informací,
- používali jazyk pro potřeby spolupráce v daném oboru a využívali poznatky vztahující se k budoucímu povolání,
- používali strategie k zaktivizování těchto kompetencí.

V oblasti **řečových dovedností** by žáci měli:

R E C E P T I V N Í	Ústní	Poslech s porozuměním všeobecný	Rozumět jako posluchači rodilým mluvčím Rozumět oznámením a návodům Rozumět rozhlasovému vysílání a nahrávkám Rozumět televiznímu vysílání a filmům Rozumět tematice ze svého oboru
	Písemné	Čtení s porozuměním všeobecné	Číst přiměřeně náročné různorodé texty včetně textů uměleckých; čtení rozvíjet Rozumět korespondenci Číst orientačně, informativně Odhadovat neznámé výrazy Číst návody, inzeráty, odborné nápisy Číst orientačně adaptované i autentické odborné texty, populárně odborné, firemní literaturu
			Užívat překladové i jiné slovníky a informativní literaturu
I N T E R A K T I V N Í	Ústní	Interakce ústní všeobecná	Porozumět - v interakci rodilému mluvčímu a přirozeně reagovat - interakci mezi rodilými mluvčími Účastnit se rozhovoru s rozlišováním formálnosti a neformálnosti projevu Účastnit se neformální diskuze Účastnit se formální diskuze (na schůzích); vyjadřovat souhlas či nesouhlas s názory druhých lidí Získat zboží a služby Vyžádat si a poskytnout informaci Dotazovat se a odpovídat na dotazy; vstoupit do rozhovoru, do jednání, umět ho vést a ukončit Telefonovat (zahájit, vést a ukončit hovor) Reagovat a řešit běžné pracovní situace; domlouvat pracovní činnosti
	Písemné	Interakce písemná všeobecná	Vést korespondenci (dopis, fax, e-mail); zhotovovat jednodušší písemnosti Vyměňovat si poznámky, vzkazy a vyplňovat dotazníky Písemně řešit pracovní úkoly Vyplňovat formuláře z oboru, vyplnit přihlášku do konkurzu
		odborná	
P R O D U K T I V N Í	Ústní	Ústní projev všeobecný	Hovořit samostatně o přečteném/vyslechnutém textu, o zhlédnutém pořadu, sdělit hlavní myšlenky Popsat zkušenost Hovořit samostatně v rámci osvojeného tematického okruhu, uplatňovat znalosti reálií Vyjadřovat své názory a postoje; přesvědčovat Oslovit posluchače Poskytovat informace o oboru studia; představit pracoviště a pohovořit o představě budoucího povolání Reprodukovat odborný text
	Písemné	Písemné vyjadřování všeobecné	Zaznamenat informace z vyslechnutého projevu/přečteného textu Sestavit osnovu a resumé Zformulovat samostatně vlastní myšlenky (nebo s použitím slovníku) ve formě sdělení, vyprávění, popisu, ... Psát souvisle na volné téma; napsat osobní dopis; psát slohy Písemně reprodukovat text Vypracovat životopis, žádost; odpověď na inzerát Sestavit podrobnější osnovu a resumé Psát zprávy; popsat činnosti z oboru
		odborný	
		odborné	

Uvedené vzdělávací cíle jsou vyjádřeny formou požadavků na výstupní dovednosti a znalosti žáků v rozpisu učiva.

1.3 Charakteristika učiva

Obsahem výuky je systematické rozvíjení, rozšiřování a prohlubování znalostí, dovedností a návyků zaměřených na tyto oblasti:

- řečové dovednosti (receptivní, tj. porozumění vyslechnutému projevu a čtenému textu, produktivní, tj. ústní a písemné vyjadřování, interaktivní),
- jazykové prostředky – slovní zásobu a mluvnici ve zvukové a grafické podobě.

Řečové dovednosti jsou hlavní obsahovou náplní a cílem výuky. Rozvíjejí se na základě osvojených jazykových prostředků ve vybraných komunikačních situacích s použitím jazykových funkcí, v základních i specifických tematických okruzích. Řečové situace a témata navazují na předcházející výuku, opakují a procvičují se na vyšší úrovni a doplňují se o témata nová, odpovídající jazykové vyspělosti žáků, jejich zájmům, dosavadním pracovním zkušenostem, zaměření studijního oboru a potřebám budoucího povolání. Poznatky o zemi (zemích) studovaného jazyka v kontextu s naší realitou prostupují celým vzdělávacím procesem. Řečové dovednosti tvoří základ komunikačních kompetencí žáků.

1.4 Pojetí výuky

Učivo navazuje na cíle výuky a požadavky 2. úrovně středoškolského odborného vzdělávání a dále je rozvíjí tak, aby bylo dosaženo v co nejvyšší míře požadavků vymezených Standardem středoškolského odborného vzdělávání pro 3. úroveň vzdělávání, který vede po absolvování maturitní zkoušky k získání úplného středního odborného vzdělání.

Výstupní úroveň jazykových znalostí a dovedností žáků by měla být srovnatelná s úrovní absolventů čtyřletých oborů středních odborných škol a studijních oborů středních odborných učilišť s minimální hodinovou dotací 12 hodin týdně celkem.

Při vyšší hodinové dotaci se rozšiřuje rozsah slovní zásoby přibližně o 170 lexikálních jednotek za rok (při každé další jedné hodině týdně) a zvyšuje se kvalita řečových dovedností žáků.

Výuka usiluje o prohlubování komunikačních kompetencí žáků. Kromě zvyšování kvality obecného jazyka by měl vyučující využívat dosavadních pracovních zkušeností žáků a orientovat výuku také na potřeby jejich budoucího povolání. Podle charakteru studijního oboru a potřeb povolání diferencuje odpovídajícím způsobem osvojování jednotlivých řečových dovedností. To znamená, že např. v oborech, ve kterých budou žáci přicházet do přímého osobního styku s cizinci, se klade důraz na ústní komunikaci a vybrané obchodní písemnosti, v technických oborech věnuje větší pozornost práci s textem a jinými odbornými informacemi.

Doporučujeme umožnit žákům kontakt s cizojazyčným prostředím (návštěvu oblasti, v níž se mluví příslušným jazykem, účast v mezinárodních podpůrných programech, aktivitách a projektech, výměnné studijní pobyty nebo setkání s rodilými mluvčími apod.).

Ve výuce využívá vyučující integrujících prvků moderní didaktiky cizích jazyků a vyučovací metody volí podle svého uvážení. Rozvíjení komunikačních kompetencí je prvořadým cílem. Doporučujeme častěji zařazovat do výuky poslech s porozuměním. Písemný projev žáků by se měl rozvíjet s ohledem na jejich budoucí povolání. Slovní zásoba by se měla průběžně aktivizovat a udržovat v odpovídajícím poměru receptivní a produktivní

slovní zásoby. Mluvnickému učivu je třeba vyučovat s ohledem na charakter jazyka a chápání žáků: opírat se vyváženě o kontext a pravidla mluvnického systému osvojovaného jazyka, využívat znalostí mluvnického systému mateřského jazyka a používat různé metody k osvojování a procvičování jevů mluvnického učiva. Vyučující by měl žákům poskytovat zpětnovazební informace o chybách a k tomu volit vhodné metody; měl by je vést i k vlastnímu sebehodnocení.

Kontrola a hodnocení. Předmětem hodnocení je zejména pokrok v rozvoji řečových dovedností (hlavně postupné zdokonalování ústního projevu – jeho srozumitelnost, plynulost, bohatost slovní zásoby, gramatická správnost, také schopnost komunikace), ale i dílčí výsledky v osvojovaných jednotlivých jazykových prostředcích. Žáci prokazují kvalitní osvojení slovní zásoby včetně odborné slovní zásoby daného studijního oboru. Vyučující průběžně kontroluje výsledky učení, včetně domácí přípravy ústní i písemné, kterou žákům promyšleně zadává. Zařazuje kontrolní didaktické testy osvojeného učiva zaměřené na poslech a čtení cizojazyčných textů s porozuměním, na gramaticko-lexikální znalost jazykových prostředků. Vede žáky k sebehodnocení. Zařazuje kontrolní písemné práce (1 – 2 v jednom ročníku dle praktických potřeb absolventů, z nichž jedna může být pojata jako domácí), které by ověřily schopnost souvislého písemného projevu žáků. Zadání písemné práce by mělo být v souladu s probraným a procvičeným učivem (kontrolním pracím předcházejí cvičné práce a dílčí úkoly) a mohou mít dvě části spojené (test a samostatný písemný projev). Samostatný písemný projev se výběrově tematicky vztahuje k příslušnému oboru a typu školy. Časová dotace udělená písemným kontrolním pracím činí 90 minut.

Studium je ukončeno maturitní zkouškou. Veškerá výuka cizího jazyka je založena tak, aby zohledňovala požadavky maturitní zkoušky v jejích dvou kvalitativně odlišných výstupech, tj. dvou úrovní státní části maturitní zkoušky a specifické výstupní úrovně její školní části, která odráží také specifika jednotlivých škol a oborů studia.

Vyučující volí takové učebnice, které dle možností navazují na učebnice používané v předchozí etapě výuky. Používá motivující učebnice s přitažlivým didaktickým materiálem vhodným ke komunikaci. Doplnuje je o autentické odborné texty. Je potřeba se seznámit s novými komunikativními učebnicemi s utříděným gramatickým materiálem od českých autorů. Vyučující velmi uvážlivě vybírají programované texty sloužící především k opakování a procvičování učiva nebo k individuálnímu vzdělávání. Těmito texty (např. na CD-ROM), jakož i vyhledáváním, tříděním a zpracováváním informací z internetu lze zvýšit jednak znalosti a dovednosti, jednak motivaci žáků.

2 ROZPIS UČIVA

1 **Řečové dovednosti**

jsou hlavním obsahem a cílem výuky. Rozvíjejí se komplexně na základě osvojování jazykových prostředků, v komunikačních situacích a funkcích, prohlubováním základních i specifických tematických okruhů a znalostí poznatků o zemích studovaného jazyka.

Přestože cíl výuky cizím jazykům je společný, ve výuce jednotlivých jazyků je zapotřebí respektovat typologické zvláštnosti a specifika jednotlivých jazyků a soustředit pozornost zejména na jevy v mateřském jazyce neexistující nebo fungující na odlišných funkčních principech.

Navazuje se na osvojené jazykové prostředky dané osnovami pro učební obory středních odborných učilišť, které se opakují, upevňují a cyklicky rozšiřují.

2 **Jazykové prostředky**

2.1 Výslovnost

- zdokonalování osvojené zvukové podoby jazyka, tj. správné výslovnosti jednotlivých hlásek, výslovnosti suprasegmentálních jevů (přízvuk v rámci slova, mluvního taktu a věty, důrazový přízvuk, vázání, rytmus, intonace rozličných typů vět) a segmentálních jevů (inventář fonémů fonologického systému příslušného jazyka) jak v mluveném projevu, tak při hlasitém čtení psaného textu; s důrazem na odlišnosti od češtiny a na jevy narušující komunikativní hodnotu projevu,
- výslovnost frekventovaných zkratkových slov používaných v příslušném jazyce a mezinárodně užívaných slov.

2.2 Slovní zásoba

- slovní zásoba v průběhu studia v rozsahu přibližně 170 – 200 produktivně osvojených lexikálních jednotek za rok při jedné vyučovací hodině týdně, tj. celkem přibližně dalších 1000 – 1200 lexikálních jednotek (tj. asi 5 lexikálních jednotek v jedné vyučovací hodině) zahrnující výrazy z oblasti komunikačních situací, jazykových funkcí a tematických okruhů a asi 150 – 200 základních výrazů z odborné (obecně odborné a specificky odborné) terminologie studovaného oboru, další lexikální jednotky podle potřeby receptivně,
- produktivní slovní zásoba (slova a lexikální jednotky), k níž se řadí i ustálené výrazy (pozdravy, idiomy, frázová slovesa, ustálené rámcové obraty, složené předložky apod.),
- základní způsoby a produktivní prostředky obohacování slovní zásoby (např. odvozování, skládání, přejímání cizích slov apod.),
- významová a stylistická stránka jazyka, pokud jde o slova mnohoznačná, o zásady spojovatelnosti slov, o způsoby vyjadřování různých sémantických vztahů, o synonyma, antonyma, homonyma, homofona a mezinárodně užívaná slova, srovnávaná s mateřským jazykem,
- specifické způsoby zacházení s číslovkami (vyjadřování času, data, věku, telefonního čísla, ceny a míry),
- frekventované předložky, příslovce, spojky a citoslovce, další – méně frekventované – receptivně,
- teritoriální rozdíly ve slovní zásobě příslušného cizího jazyka receptivně.

2.3 Mluvnice

- jevy morfologie a syntaxe příslušného cizího jazyka nezbytné pro dorozumění v běžných situacích každodenního života (vyjádření kvantity a kvality, časových a prostorových vztahů – současnosti, předčasnosti a následnosti, srovnávání, podmínky, účelu, příčiny, možnosti a nemožnosti, jistoty a nejistoty, vůle – zákazu, příkazu, přání, žádosti, průvodních okolností děje, opakovatelnosti, fázovosti apod.),
- další mluvnické prostředky, a to zejména v oblasti tvoření složitějších syntaktických útvarů v návaznosti na učivo předcházející výuky,
- méně frekventované jevy potřebné pro porozumění textu, zejména čtenému, a receptivně gramatické prostředky vyskytující se v odborném jazyce.

2.4 Pravopis

- prohlubování učiva 2. úrovně vzdělávání zejména u jevů, jako je pravopis osvojované slovní zásoby a pravopisné změny, k nimž dochází při tvoření osvojovaných mluvnických tvarů,
- dělení slov,
- psaní velkých písmen, mezinárodních a zkratkových výrazů,
- pravidla interpunkce s důrazem na odlišnosti od češtiny.

3 Jazykové funkce

Např. pozdravy při setkání, představování, loučení, použití vhodných obrátů při oficiálním a neoficiálním oslovení, dovednost dokázat si vzít slovo, vstoupit do debaty, vyjádřit souhlas a nesouhlas, svolení a odmítnutí, nespokojenost; vyjádřit návrh, upozornění, radu, zákaz, příkaz, úmysl, ochotu, slib, naději, přání, blahopřání, překvapení, pozvání, radost, obdiv, vděčnost, lítost, vhodně poděkovat, poprosit, adekvátně vyjádřit emocionální a psychické stavy.

4 Tematické zaměření obsahu

4.1 Základní tematické okruhy

upevňují, cyklicky rozšiřují a prohlubují učivo z tříletého učebního oboru a doplňují se o nová témata odpovídající potřebám a zájmům žáků i ve vztahu k problematice studovaného oboru a budoucího povolání, přičemž se některé oblasti prolínají. Žáci získávají znalosti a dovednosti nejméně z těchto oblastí společenského života:

osobní, zaměřené na domov, vztahy v rodině a s přáteli a individuální zvyky a chování – zájmy a záliby,

veřejné, vztahující se k běžné interakci ve společnosti (obchod, úřady, vztah k médiím, kultura a volný čas obyvatel, ...),

vzdělávání, která se zaměřuje především na vzdělávací instituce,

zaměstnání a práce, zahrnující nejdůležitější činnosti vztahující se k povolání, práci a zaměstnání.

Z oblasti pracovního života komunikují ve specifických tematických okruzích vztahujících se k příslušnému směru odborného vzdělávání a potřebám žáka s ohledem na budoucí povolání.

Příklady témat:

- rodina, společenský styk,
- zvyky a tradice u nás a v zemích studovaného jazyka,
- město a region, ve kterém žijeme,
- oblékání a móda,
- volný čas a jeho organizace, kultura a sport; zájmová činnost,

- sociálně-patologické jevy ve společnosti,
- člověk a životní prostředí,
- cestování,
- péče o zdraví a zdravý životní styl,
- člověk a média,
- veřejný život, aktuální domácí i zahraniční události,
- umění; věda a technika,
- celoživotní vzdělávání,
- Česká republika a země příslušné jazykové oblasti,
- evropská integrace,
- nejběžnější druhy zaměstnání a povolání, funkcí a činností, příprava na povolání, představa budoucího zaměstnání a pracovních podmínek, pracoviště; zaměstnanost, nezaměstnanost; sociální zabezpečení, pracovněprávní vztahy a další specifické tematické okruhy vztahující se k příslušnému směru odborného vzdělávání a zaměření budoucích absolventů, které rozpracuje škola.

Ve volbě a rozsahu tematických okruhů je třeba se přizpůsobit charakteru studovaného oboru, stupni pokročilosti, zájmu a potřebám žáků.

4.2 Komunikační situace

Získávání a poskytování základních informací o osobách, místu, čase, předmětech a jevech, např.: dotaz na cestu a podání informace o cestě; nakupování a komunikace v obchodě; výměna informací o možnostech ubytování a stravování; objednání a placení, např. pokoje v hotelu, služeb, jídla v restauraci; kupování jízdenky na různé dopravní prostředky; zavolání taxislužby (udání cíle, placení jízdného); telefonování; podání dopisu; návštěva kulturní nebo sportovní akce, lékaře aj. V oborech, ve kterých budou žáci přicházet do přímého kontaktu s cizinci, např. v oborech gastronomie, hotelnictví a turismu, řešení typických profesních situací.

3 ROZPIS JAZYKOVÝCH PROSTŘEDKŮ JEDNOTLIVÝCH JAZYKŮ

(Jejich výčet nevyčerpává všechny osvojované jevy. Klade se důraz na jevy odlišné od českého jazyka – buď v jazyce neexistující, nebo odlišně fungující.)

ANGLICKÝ JAZYK

Podle konkrétní situace školy si žáci osvojují jednu z variant anglického jazyka (britskou nebo americkou). Během studia jsou receptivně seznamováni se základními odlišnostmi varianty druhé.

Výslovnost

- slovní přízvuk,
- větný rytmus založený na přízvučném principu a s ním související redukce přízvučných a nepřízvučných slabik, větný přízvuk,
- rytmus a intonace anglické věty.

Slovní zásoba

- tvoření slov (předponami, příponami, skládáním),
- antonyma, homonyma, synonyma, homofona, akronyma,
- ustálená slovní spojení,
- tzv. false friends,
- konverze,
- frázová slovesa,
- idiomy,
- odborná slovní zásoba (produktivní i receptivní).

Mluvnice

Tvarosloví

Podstatná jména:

- určitý a neurčitý člen, vynechávání členů,
- vyjadřování množství (množné číslo, nepravidelné tvary). Počitatelnost a nepočitatelnost,
- vyjadřování českých pádů (of, to, with, by), další analogie českých pádů,
- tvoření a užití přivlastňovacího pádu.

Přídavná jména a příslovce:

- stupňování přídavných jmen a příslovcí pravidelné a nepravidelné, tvoření příslovcí, postavení přídavných jmen a příslovcí ve větě.

Zájmena a číslovky:

- zájmena ukazovací, tázací, osobní podmětová, přivlastňovací (přivlastňovací adjektiva), vztažná, neurčitá; much, many, (a) little, (a) few; both – all; zájmena zdůrazňovací a zvrtná; zájmeno you ve smyslu člověk,

- číslovky základní a řadové, jejich zvláštnosti v angličtině; letopočet, datum, měna, udávání času; vyjadřování množství, základní matematické pojmy (zlomky, desetinná čísla), telefonní čísla, formulace adres, míry a váhy.

Slovesa:

- další využití sloves be, have a do,
- způsobová slovesa a jejich opisné tvary,
- plnovýznamová slovesa v přítomném čase – vyjadřování obvyklosti, bezprostřední přítomnosti,
- neurčité tvary slovesné – infinitiv, gerundium, přičestí přítomné i minulé,
- všechny typy podmiňovacího způsobu, jeho tvoření a užití,
- frázová slovesa,

Předložky:

- vyjadřování pádových vztahů, přesouvání předložek na konec věty.

Spojky:

- frekventované souřadící a podřadící; ostatní podle potřeby receptivně.

Větná skladba

Neosobní vazby. Souvětí souřadné a podřadné. Způsob přiřazení vedlejších vět k větě řídicí. Nepřímá řeč a souslednost časů. Polovětné vazby – vazby slovesa v určitém tvaru s infinitivem a gerundiem; znalost používání trpného rodu. Zástupné one, that. Vyjádření českých jednočlenných vět. Funkce neurčitých tvarů slovesných ve větě (podmět, předmět, doplněk apod.), větná kondenzace. Funkce přídavných jmen a příslovcí ve větě.

Pravopis

- vztah mezi výslovností a pravopisem,
- dvojice slov, která jsou zaměňována,
- homofona,
- interpunkce,
- psaní velkých písmen.

NĚMECKÝ JAZYK

Výslovnost

- upevňování výslovnostních návyků žáků, popř. odstraňování chybných výslovnostních návyků,
- výslovnost nově osvojovaných slov, zvláště v souvislosti s odbornou terminologií (der Ingenieur, das Café x der Café) spolu s grafickou stránkou jazyka.

Slovní zásoba

- tvoření slov, slovotvorné prostředky, přejímání slov,
- kompozita, zkratky, zkratková slova,
- nejdůležitější lexikální odlišnosti rakouské, resp. švýcarské němčiny,
- tzv. falsche Freunde,
- rozlišování receptivní a produktivní slovní zásoby,
- rozvíjení jazykového citu pro odpovídající vyjadřování v rámci jednotlivých jazykových rejstříků.

Mluvnice

Tvarosloví

Podstatná jména:

- kategorie určenosti podstatných jmen,
- užití a vynechávání členů,
- vyjadřování českých pádů, porovnání s pády v mateřském jazyce,
- vlastní jména osobní; jména a názvy německých měst a německy mluvících zemí,
- zpodstatnělé slovní druhy.

Přídavná jména a příslovce:

- skloňování přídavných jmen se všemi zvláštnostmi,
- pravidelné a nepravidelné stupňování přídavných jmen a příslovcí; systematizace,
- vztah přídavné jméno – příslovce,
- přídavná jména zeměpisná,
- frekventovaná složená přídavná jména,
- zájmenná příslovce (systematizace) a směrová příslovce.

Slovesa:

- časy, způsoby: Perfektum dalších pravidelných, pomocných, způsobových a nepravidelných sloves, plusquamperfektum,
- neurčité tvary slovesné (infinitiv činný přítomný a minulý, infinitiv trpný přítomný),
- další slovesné vazby,
- frekventovaná slovesa s neodlučitelnými předponami, systematizace,
- konjunktiv préterita slabých a některých silných sloves,
- rod trpný – přítomný čas, préteritum, perfektum,
- participiální stavové pasívum,
- podmiňovací způsob (konjunktiv préterita a plusquamperfekta).

Zájmena:

- osobní, tázací, přivlastňovací, zájmena vztažná a neurčitá, zvrtná; systematizace,

- osobní zájmeno es v zástupné funkci a jako formální podmět,
- zvratná zájmena a jejich rozdílné užívání v němčině a mateřském jazyce,
- rozdílné užívání zájmen v němčině a v mateřském jazyce.

Číslovky:

- užívání základních a řadových číslovek při vyjadřování data, letopočtu a při udávání času, měny; zlomky; desetinná čísla; označení míry a hmotnosti po číslovkách. Číslovky řadové, násobné, podílné, neurčité.

Předložky:

- osvojování předložek v rámci odlišného systému vyjadřování časových, prostorových a dalších vztahů.

Spojky:

- souřadící, podřadící,
- spojky fungující v jiném významu jako odlišný slovní druh (während, da, bis, seit).

Větná skladba

- vztahy mezi větami v souvětí souřadném a v souvětí podřadném,
- prostý a závislý infinitiv,
- polovětné vazby infinitivní a participiální,
- zápor a zvláštnosti jeho užívání v němčině,
- vyjadřování modality,
- nepřímá řeč.

Pravopis

- psaní velkých písmen; přehlásky; vyjadřování dlouhých/krátkých slabik v písmu; psaní ss; interpunkce; dělení slov,
- psaní cizích slov v němčině,
- dodržování nové pravopisné normy.

FRANCOUZSKÝ JAZYK

Výslovnost

- slovní a větný přízvuk,
- intonace, protiklad oznamovací a tázací věty; pauzy; mluvní tempo,
- členění vět; vliv rytmu na výslovnost,
- navazování a vázání,
- samohláskové fonémy – odlišnosti od mateřského jazyka s důrazem na protiklady, napjatost a přesné rozlišování zavřených a otevřených, zaokrouhlených a nezaokrouhlených, nosových a ústních samohlásek,
- výslovnost číslovek.

Slovní zásoba

- osvojení produktivních slovotvorných postupů; nejběžnější případy odvozování předponami a příponami. Kompozita; zkratky a zkratková slova,
- mezinárodně užívaná slova a jejich význam; problematika odborné terminologie,
- porozumění nejběžnějším výrazům z nižších stylových rovin.

Mluvnice

Tvarosloví

- problematika kongruence ve francouzštině.

Podstatná jména:

- členy a jiné determinanty substantiv. Vynechávání členů,
- systém prostředků pro vyjadřování větných vztahů odpovídajících českým pádům,
- vlastní jména ve spojení s užíváním předložek a členů.

Přídavná jména:

- rod a číslo přídavných jmen. Stupňování a srovnávání. Korelace postavení a významu přídavných jmen, nepravidelnosti. Systematizace.

Zájmena:

- existence a funkce samostatných a nesamostatných tvarů zájmen,
- prosté a zesílené tvary tázacích zájmen; souvztažná zájmena ce qui, ce que. Zvláštnosti v užívání zájmen ve srovnání s mateřským jazykem.

Číslovky:

- složené tvary základních číslovek,
- užívání základních a řadových číslovek při početních úkonech, vyjadřování data, letopočtu a při udávání času,
- násobné a hromadné číslovky, systematizace číslovek,
- čtení zlomků a desetinných čísel,
- číselná příslovce.

Slovesa:

- slovesa pravidelná a frekventovaná nepravidelná, slovesa s pravopisnými zvláštnostmi,
- slovesné časy – imparfait, plus-que-parfait, futur simple, futur antérieur; receptivně passé simple, passé antérieur, dvojité složené časy,

- slovesné způsoby – conditionnel passé, présent du subjonctif, passé du subjonctif,
- neinfinitní tvary slovesné a jejich funkce – infinitiv prostý, participiální tvary, gérondif; participe passé composé,
- základní způsoby vyjadřování trpného rodu,
- slovesné opisy, slovesné vazby s modálním významem.

Předložky, předložková sousloví:

- předložky v rámci odlišného systému vyjadřování časových, prostorových a dalších vztahů,
- polyfunkčnost předložek a předložkových sousloví.

Větná skladba

Vztahy mezi větami v souvětí souřadném, stupňovacím a podřadném: zejména věty vztahné, příslovečné, časové, příčinné, účelové, podmínkové. Další souvětí a méně frekventované spojky jsou osvojovány podle potřeby nebo receptivně. Polovětné konstrukce (pour + inf., avant de + inf., sans + inf., event. další v souladu s probranými typy souvětí). Souslednost časů v indikativu i v subjunktivu (vyjádření současnosti, předčasnosti i následnosti). Pořádek slov ve větě (postavení podmětu a předmětu, zájmených předmětů ve větách se složenými časy, slovesné opisy vyjadřující modalitu). Přímá a nepřímá řeč a otázka; aktuální členění větné, rámcové zdůrazňovací konstrukce a další obtížné mluvnické jevy zvládat pouze receptivně.

Pravopis

- jevy zdůrazňované ve výslovnosti (zejména členění slov ve výslovnosti vázaných),
- funkční užívání pravopisných znamének a rozdělovacích znamének,
- rozdělování slov,
- velká písmena, zkratky a značky.

ŠPANĚLSKÝ JAZYK

Výslovnost

- rytmické členění výpovědi na úrovni hlásek i vyšších celků; dvojhlásky a trojhlásky, rozlišování r, rr.

Žáci si osvojí kteroukoli z výslovnostních variant španělštiny, odlišné jevy druhé varianty zvládnou pouze informativně.

Slovní zásoba

- tvoření abstraktních podstatných jmen, zdvojnásobení a slov pomnožných,
- tvoření antonym (předpony a-, des-, i(n)-),
- internacionalismy z hlediska významových odlišností od mateřského jazyka,
- receptivně základní rozdíly ve slovní zásobě mezi evropskou a latinskoamerickou španělštinou (tvoření zdvojnásobení, význam slov a jejich užití).

Mluvnice

Tvarosloví

Podstatná jména:

- užívání členů; vynechávání členu.

Přídavná jména:

- postavení přídavných jmen, významové rozdíly.

Zájmena:

- užívání tvarů zájmen, zejména osobních a přivlastňovacích; trojí tvary osobních zájmen (podmětová, přízvučná, nepřízvučná),
- oslovování a vyjadřování důrazu u osobních zájmen; receptivně teritoriální rozdíly ve způsobech oslovování s důsledky pro vyjadřování rozkazu a přání.

Číslovky:

- užívání základních a řadových číslovek při vyjadřování data, letopočtu a při udávání času.

Slovesa:

- systém slovesných časů pro vyjadřování dějů současných, minulých a budoucích (presente, préterito perfecto simple, préterito perfecto compuesto, imperfecto, préterito plusquamperfecto) pravidelných a frekventovaných nepravidelných sloves,
- systém slovesných způsobů pro vyjadřování postoje mluvčího (imperativ, indikativ, kondicionál, subjunktiv),
- infinitiv (jednoduchý i složený), gerundium (jednoduché i složené) a participium pravidelných a frekventovaných nepravidelných sloves,
- slovesné perifráze s infinitivem, gerundiem a participiem,
- tvoření a užití opisného i zvrátneho pasiva,
- aplikace souslednosti časů,
- receptivně teritoriální rozdíly v užívání jednoduchého a složeného perfekta a tvarů subjunktivu imperfekta a plusquamperfekta na -re, -se.

Předložky:

- předložky v rámci odlišného systému vyjadřování časových, prostorových a dalších vztahů

Příslowce a příslovečné výrazy:

- rozšíření rejstříku příslovečných výrazů o konstrukce typu de forma, de manera ... + přídavné jméno.

Větná skladba

- souslednost indikativní i subjunktivní,
- užívání tzv. polovětných vazeb, zejména s infinitivem a s gerundiem, receptivně i s participiem,
- vyjadřování mezivětných vztahů v souvětí souřadném (slučovacím, odporovacím, vylučovacím, příčinném a důsledkovém) a podřadném: užití indikativu, subjunktivu a kondicionálu ve větě vedlejší, souslednost časů; věty příslovečné (podmínkové, přípustkové, způsobové, časové, místní) užívání slovesných tvarů a polovětných vazeb s infinitivem a gerundiem; věty vztahné (restriktivní i nerestriktivní, užívání indikativu a subjunktivu),
- vyjadřování významových vztahů mezi výpověďmi a výpovědními celky v textu (en efecto, si acaso, mejor dicho, o sea, en consecuencia, por supuesto), odkazování pomocí členu a některých zájmen.

Pravopis

- psaní otazníků, vykřičníků, uvozovek; velkých písmen; označování přízvuku; pravopisné změny u sloves; internacionalismy,
- pravopisné jevy související s novým učivem (s odbornou terminologií).

RUSKÝ JAZYK

Výslovnost

- intonace a rytmus věty oznamovací; intonace různých typů tázacích a rozkazovacích vět; redukce samohlásek a intenzita slovního přízvuku; výslovnost slabik s nepárovými souhláskami; výslovnost měkkých a tvrdých hlásek,
- výslovnost slov přejatých,
- intonační vyjádření různých emocionálních stavů,

Slovní zásoba

- frekventované způsoby tvoření slovní zásoby (odvozování, skládání, víceslovná pojmenování, zkracování, přejímání slov z cizích jazyků, současné tendence v jazyce),
- sémantika jazyka (mnohoznačná slova, synonyma, antonyma, homonyma atd.),
- důraz na slova, u kterých dochází k interferenci s mateřským jazykem, zejména v užívání odlišných slovesných vazeb; na druhé straně důsledně využívat příbuznosti mateřského jazyka.

Mluvnice

Tvarosloví

Podstatná jména:

- rozdíly v rodě podstatných jmen,
- 7. pád j. č. a 2. pád mn. č. podstatných jmen mužského rodu zakončených na -ж, -ш, -ч, -щ, -ц,
- frekventované neproduktivní tvary podstatných jmen – 6. pád j. č. podstatných jmen mužského rodu na -у po předložkách в, на (на берегу, в лесу), 1. pád mn. č. -а, -ане/-яне, -ата/-ята, -ья,
- skloňování podstatných jmen typu трамвай, статья,
- vybraná frekventovaná pomnožná a hromadná v porovnání s mateřským jazykem,
- skloňování podstatných jmen osobních na -ов, -ев, -ин,
- rozdíly v rodě frekventovaných přejatých podstatných jmen.

Přídavná jména:

- skloňování přídavných jmen tvrdých a měkkých, skloňování přídavných jmen přivlastňovacích typu волчий, мамин, отцов,
- stupňování přídavných jmen, jednoduché a složené tvary, jejich užití ve větě.

Zájmena:

- zájmena osobní, ukazovací, přivlastňovací a tázací a jejich skloňování,
- tvoření a funkční používání zájmen neurčitých a záporných.

Číslovky:

- skloňování číslovek základních; vazby číslovek základních s podstatnými a přídavnými jmény,
- užívání základních a řadových číslovek při vyjadřování data, letopočtu a při udávání času, míry, váhy a měny; čtení početních úkonů, zlomků, procent či norem se zdůrazněním podle typu školy,
- číslovky neurčité a násobné.

Slovesa:

- slovesné vazby odlišné od češtiny,
- pohyblivý přízvuk ve tvarech přítomného a minulého času; vykání u minulého času,
- rozkazovací způsob, podmiňovací způsob,
- frekventovaná nepravidelná slovesa,
- vyjadřování pasíva v porovnání s mateřským jazykem,
- přechodníky a přídavná jména slovesná,
- nepravidelné tvoření minulého času (умер, лѣг),
- rozlišení vidu; funkční používání sloves pohybu.

Předložky:

- vyjadřování místních, časových a příčinných vztahů v porovnání s češtinou (по, около, у, между, среди, против, из, с, из-за, за-до, через-после, через, за atd.).

Větná skladba

- vyjadřování záporu (větný a členský zápor),
- vyjadřování možnosti, potřeby a nutnosti – v různých časech,
- věty infinitivní,
- vyjadřování místa a času,
- vyjadřování vlastnictví,
- slovesné vazby a adjektivní vazby odlišné od mateřského jazyka,
- složitější syntaktické struktury odlišné od mateřského jazyka.

Pravopis

- pravopis nově osvojené slovní zásoby,
- funkční užití měkkého a tvrdého znaku,
- psaní zdvojených souhlásek v ruských slovech a ve frekventovaných přejatých slovech,
- fonetický způsob psaní předpon např. ис-/из- atd.,
- psaní velkých písmen v porovnání s mateřským jazykem,
- psaní не u slovesa a částice ли.